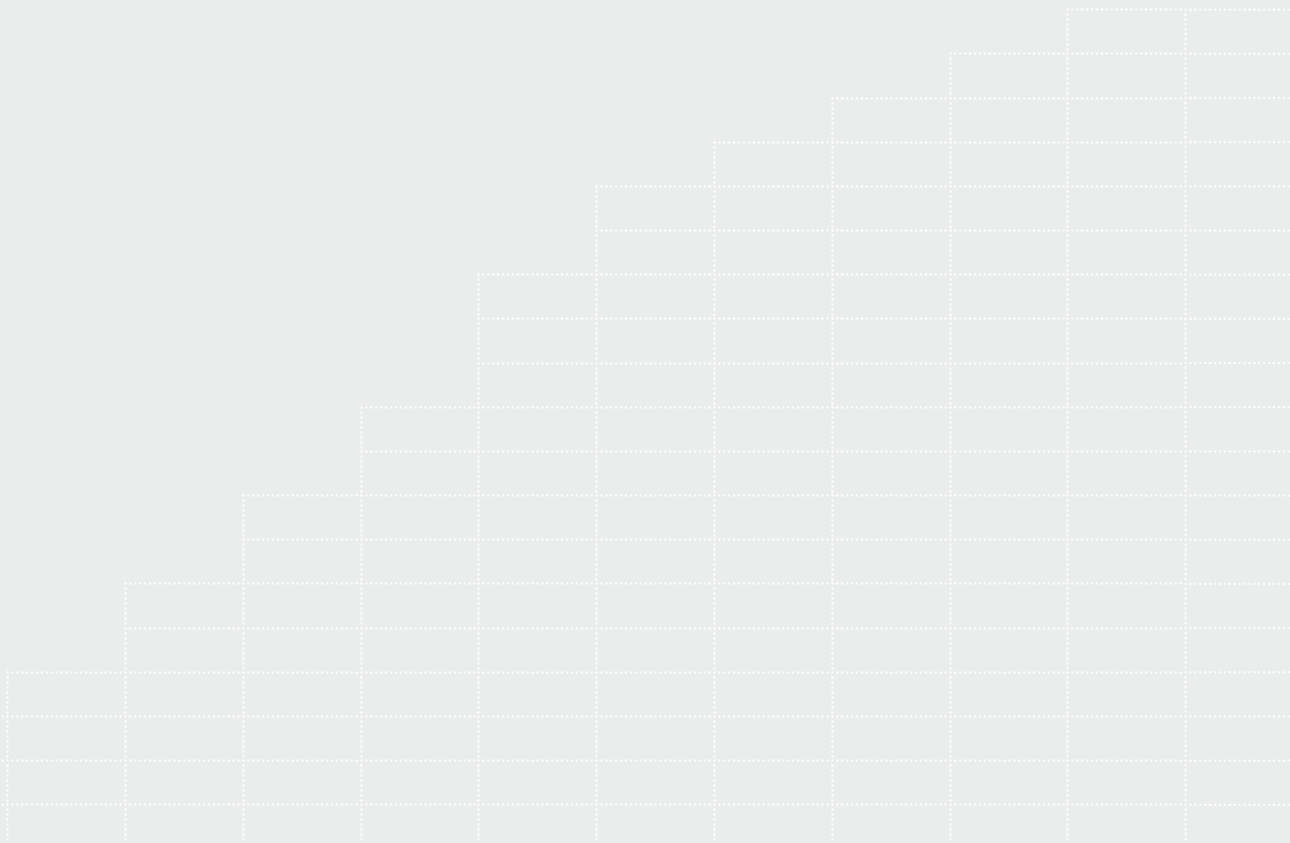

Årsrapport 2007

Senter for statlig økonomistyring

Senter for statlig økonomistyring (SSØ) arbeider for å effektivisere ressursbruken i staten. Vi har bred kompetanse på virksomhets- og økonomistyring i staten. Vi bidrar til effektivisering i staten ved å tilby kompetansetiltak, rådgivning og utvikling av metoder og verktøy samt fellestjenester innenfor personal, lønn, budsjett og regnskap. Vi forvalter

også økonomiregelverket i staten, statsregnskapet og statens konsernkontoordning.

SSØ er underlagt Finansdepartementet. Vi er 350 ansatte og er organisert i en sentralenhet i Oslo og seks regionkontorer.

Det viktigste gjenstår når pengene er brukt!

«Norge skal ha den beste offentlige sektoren i verden». Dette er regjeringens mål, og det er vi som jobber i det offentlige som må sørge for at vi når målet. Og vi jobber hardt. Hvert år gjennomføres et stort antall tiltak i alle deler av det offentlige, der målet er å bidra til en bedre offentlig sektor. Det omorganiseres, investeres, effektiviseres og omprioriteres. Årlig produseres det tonnevis med utredninger, nytte-/kostnadsanalyser, budsjett-søknader og planer, og til enhver tid pågår det mange endringsprosjekter i det offentlige. Alt dette er bra, nødvendig og en forutsetning for å nå målet om å bli verdens beste.

Men alt for ofte glemmer vi det viktigste: Sørge for at vi faktisk oppnår det som var grunnen til at vi gjorde endringene. Frigjøre ressurser til andre formål etter den store IKT-investeringen. Bedre bruker-opplevelsen etter omorganiseringen. Spare penger etter sammenslåing av enheter. Altfor ofte avsluttes endringsprosesser den dagen «prosjektet» erklærer seg ferdig. Oppfølgingen av at målene faktisk nås i den daglige drift i ettertid er ofte svak, og til dels ikke-eksisterende.

Hva må til for å sørge for at gevinstene faktisk realiseres?

De fleste større prosjekter virker over lang tid. Det må derfor tas på alvor at statlig styring skal legge vekt på *langsiktig* styring. Styringen må innrettes slik at gevinstene faktisk hentes ut, selv om det tar tid. Økt bruk av evalueringer er viktig for å lære av og dokumentere om vi faktisk oppnådde det vi ønsket. Men både gevinstrealisering og evaluering krever et godt forarbeid. Det må foreligge konkrete planer for gevinstrealisering i startfasen – ikke bare «fugler på taket». Allerede i planleggingsfasen må man være tydelig på hvilke gevinster som forventes, hvem som skal «levere» dem og at dette vil bli fulgt opp i etterkant.

Ved å være tydelig på hvilke gevinster som forventes av de enkelte i etterkant, vil man også ofte få frem andre endringer som er nødvendige for å få realisert gevinstene, for eksempel kompetansetiltak eller organisasjonsendringer.

Sist, men ikke minst: Ansatte som skal realisere gevinstene må involveres i analyse- og prosjektfasen. Hvis ikke går man glipp av avgjørende kompetanse i planleggingsfasen, samtidig som entusiasmen for gevinstrealisering kan bli svak.

La oss mobilisere til gevinstrealisering i staten – ikke slukke lyset når prosjektfasen er ferdig.

Marianne Andreassen
Direktør

SSØs virksomhet

Vi arbeider på bred front for å bidra til effektiv ressursbruk i staten. Vårt tilbud til statsforvaltningen er på følgende hovedområder:

- Utnyttelse av synergier og stordriftsfordeler
- Leveranse av økonomitjenester og styringsinformasjon
- Kompetanseutvikling og analysearbeid
- Forvaltning av økonomiregelverk, statsregnskap og statlig betalingsformidling

Synergier og stordriftsfordeler for staten

SSØ skal bidra til utnyttelse av synergier og stordriftsfordeler med utgangspunkt i statens samlede behov for effektiv ressursbruk. For å realisere stordriftsfordeler er vi avhengige av at statlige virksomheter opplever tjenestene som attraktive, formålstjenlige og kostnadseffektive. Jo flere brukere av våre tjenester, jo større muligheter for å realisere gevinster for staten. I følge en brukerundersøkelse gjennomført i fjor, oppgir virksomhetene at de synes SSØ har et godt tjenestetilbud som har bidratt til økt kvalitet, mer

Innenfor området rådgivning og kompetansetiltak er det særlig disse effektene av SSØs virksomhetsområder som gir stordriftsfordeler:

- Spart tid i statlige virksomheter ved at SSØ utvikler og sprer veiledere som mange kan benytte
- Spart tid ved kompetanseoverføring til andre statlige virksomheter
- Sparte utgifter for staten ved at SSØ driver rådgivning

effektivt arbeid og resultatforbedringer. Undersøkelsen rettet seg mot brukere av tjenester innenfor kurs, veiledere og rådgivning.

I 2007 gjennomførte vi for første gang en måling av effekten og stordriftsfordelene av deler av våre tjenester. Analysen indikerer at vi i 2007 bidro til innsparinger for staten i størrelsesorden 250 millioner kroner (jf. SSØ Rapport 4/2008: «Måling av effektivitet og stordriftsfordeler for staten av SSØs tjenester»). I dette arbeidet har vi både utviklet en metodikk for slike analyser, og identifisert en rekke virkninger for staten:

Innenfor økonomitjenesteområdet er det særlig følgende effekter som gir stordriftsfordeler ved at SSØ opptrer på vegne av mange:

- Lavere utviklings- og investeringskostnader
- Lavere driftskostnader til teknisk infrastruktur
- Lavere lisensutgifter
- Lavere utgifter til brukerstøtte og opplæringstiltak
- Spart tid hos kundene ved felles systemoppdateringer, samspill med banker og avtaleforvaltning
- Økt automatisering

Leveranse av økonomitjenster og styringsinformasjon

SSØ skal levere hensiktsmessige og effektive økonomitjenester og styringsinformasjon til statlige virksomheter. Gjennom leveranser av økonomitjenester oppnår vi stordriftsfordeler for staten ved å tilby standardiserte systemløsninger med tilhørende tjenester til statlige virksomheter. SSØ har i 2007 fortsatt arbeidet med utrulling av nytt lønns- og personalsystem, og innføring av elektronisk faktura-behandling. Disse utviklingsoppgavene avsluttes i 2008. Fremover vil vi særlig jobbe for ytterligere heving av kvaliteten i løsningen, og å hjelpe de statlige virksomhetene til å realisere gevinstene av løsningen.

Lønns- og regnskapstjenester

Kundemassen innen lønns- og regnskapstjenester til statlige virksomheter er om lag uendret siden 2006. Vår markedsandel er på ca 70 prosent målt i antall virksomheter, og representerer ca 55 prosent av lønnsmassen i statsforvaltningen. Om lag halvparten av alle våre lønnskunder er også regnskapskunder.

Det er et mål for SSØ at kundene bruker applikasjonene effektivt, og enkelt henter ut og utnytter styringsinformasjon fra systemene. Vi har gjennom 2007 utviklet flere rådgivningstjenester som skal bidra bedre til dette. Tjenestene vil prøves ut i 2008.

Lønns- og personaladministrasjon i staten (OPAL-programmet)

SSØ har siden 2004 arbeidet med innføringen av nytt system for lønns- og personaladministrasjon i staten. Løsningen baserer seg på selvbetjening og elektronisk arbeidsflyt, og er et stort og viktig bidrag

til fornying av staten. Basistjenestene omfatter blant annet selvbetjening av elektronisk reiseregning, tidregistrering og elektronisk lønnsklipp, selvbetjening for ledere samt internettrekruttering.

Ved utgangen av 2007 er 232 virksomheter med i alt 51 900 ansatte i drift på dette fellesstatlige systemet. I tillegg ble 7000 ansatte ved Universitetet i Oslo lønnet gjennom en tilpasset løsning. Dette tilsvarer 90 prosent av lønnskundene målt ved antall ansatte. OPAL-programmet avsluttes i 2008, og systemet forventes da å lønne ca 75 000 fast ansatte i staten.

Totalt ble om lag 65 000 ansatte lønnet gjennom SSØs systemer, som tilsvarer en økning på 2000 fra 2006. I tillegg kommer et betydelig antall honoraravlønnede, som får engangsutbetalinger.

Elektronisk fakturabehandling

Vi har videreført vår satsning på elektronisk fakturabehandling (EFB) i statlige virksomheter, og har gjennom 2007 behandlet 472 000 fakturaer. Elektronisk fakturabehandling representerer store administrative besparelser og bedre kvalitet i økonomistyringen, og vi forventer en ytterligere vekst til om lag 535 000 fakturaer årlig når alle regnskapskundene er tilknyttet EFB i 2008. Gjennom året er anslagsvis 33 500 fakturaer mottatt elektronisk fra leverandør, og det er ventet at denne andelen vil øke i tiden fremover.

E-handel

Det er et mål for staten at 25 prosent av alle offentlige driftsinnkjøp skal skje elektronisk i løpet av 2009. SSØ gjennomførte i 2007 en samfunnsøkonomisk analyse som viste vesentlige samfunnsøkonomiske gevinster ved å etablere en e-handelsløsning for statlige virksomheter. Som et resultat av dette har vi satt i gang et arbeid for å utvikle et slikt innkjøps-system. Systemet skal være ferdig utviklet i løpet av første halvår 2009.

Kurstilbud

Kurssenteret i region Drammen tilbyr en rekke kurs i lønns- og personalsystemet SAP HR. Senteret har i 2007 holdt 161 kurs med over 1100 deltakere og til sammen 2450 personkursdager. I tillegg gjennomføres det i hver enkelt region mange kurs og opplæringstiltak for egne kunder.

Metodeutvikling, kompetansetiltak og analysearbeid

Det er store muligheter for å få bedre kvalitet og mer ut av ressursene i staten. Et viktig virkemiddel er å heve kompetansen og styrke det faglige fellesskapet i staten på virksomhets- og økonomistyring. SSØ skal bidra til dette ved å utvikle og overføre kompetanse innenfor mål- og resultatstyring og samfunnsøkonomiske analyser og evalueringer.

Omfanget av disse tjenesteleveransene økte fra 2006 til 2007, og gjelder alle hovedkategorier:

- Metodeutvikling og utarbeidelse av veiledere
- Kursvirksomhet, seminarer og nettverksmøter
- Veiledning og rådgivning
- Bistand til å gjennomføre analyser og evalueringer

I vårt arbeid prioriterer vi tiltak som kan nå ut til mange grupper av virksomheter og tilsatte i staten. Dette gjelder for eksempel metoder på resultatmåling og risikostyring, som kan brukes av alle i sin virksomhets- og økonomistyring.

Tilbudene om kurs og andre kompetansetiltak fra SSØ bygger på prinsippene og standardene i regelverket for økonomistyring i staten, og metoder vi har utviklet og tilpasset for bruk i statlige virksomheter.

Veiledere

I 2007 har vi gitt ut flere nye veiledere:

- Veileder i evaluering av statlige tilskuddsordninger
- Veileder i hvordan få en god start på risikostyring i statlige virksomheter
- Sjekkliste for planlegging, gjennomføring og oppfølging av evalueringer

Kurstilbud

Vårt omfattende kurstilbud innenfor forvaltning og analyse er utvidet med fire nye kurs i 2007. De nye kursene gjelder måling av kvalitet og effekter, måling av produktivitet, evaluering av tilskuddsordninger og risikostyring på departementsnivå. Totalt har vi tilbudt 37 slike kurs og frokostseminarer. I tillegg organiserer vi tre faglige nettverk, hvorav ett innenfor området virksomhetsstyring som ble etablert i 2007. Samlet deltok om lag 1 600 personer på kurs, seminarer og nettverksmøter innenfor dette fagområdet.

Høyskolestudier

Økte forventninger fra brukere og økte muligheter for bedre tjenester og arbeidsprosesser, gjennom blant annet ny teknologi og nye metoder, stiller sterkere krav til kompetanse og faglig oppdatering. Ved inngangen til 2007 innledet vi derfor et samarbeid med Handelshøyskolen BI om et studieprogram i virksomhets- og økonomistyring i staten. Tilbudet retter seg til statlige ansatte innenfor dette fagområdet. I fjor gjennomførte vi to kurs med i alt om lag 70 studenter. SSØ videreførte også samarbeidet med Høgskolen i Oslo om et studieprogram i regnskap. Programmet har om lag 30 studenter.

Rådgivningsoppdrag og bistand

Hvert år har vi økt satsingen på rådgivning, virksomhetstilpassede seminarer og gjennomføring og bidrag i analyser og prosjekter rettet mot enkeltvirksomheter. Disse bygger på metodikken i veilederne fra SSØ og Finansdepartementet, og bidrar til å få frem gode eksempler på praksis hos virksomhetene. Innenfor rådgivning og veiledning ble det registrert om lag 70 oppdrag i 2007, med en hovedvekt innenfor temaene risikostyring og samfunnsøkonomiske analyser. Vi hadde også flere oppdrag innenfor evalueringer, mål- og resultatstyring og tilskuddsforvaltning. De største oppdragene var:

- Bistand for å utarbeide styringsparametere for å følge opp NAV-reformen
- En vurdering av konsekvenser av forslag til tiltak for Innkrevingsutvalget (jf. NOU 2007:12)
- En analyse for utvalget for høyere utdanning (Stjernø-utvalget, jf. NOU 2008:3)
- Bistand til en arbeidsgruppe nedsatt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet med oppgave å analysere IKT-arkitektur i offentlig sektor
- Bistand for å utarbeide et system for risikostyring til Fylkesmannen i Telemark

Forvaltning av økonomiregelverk, statsregnskap og statlig betalingsformidling

SSØ forvalter det statlige økonomiregelverket og ivaretar konsernfunksjoner knyttet til statsregnskapet og statlig betalingsformidling.

Forvaltning av regelverket

SSØ har forvaltningsansvaret for regelverk om økonomistyring i staten. Dette gjelder med unntak av bestemmelsene om departementenes styring av underliggende etater (etatsstyring), som Finansdepartementet selv ivaretar. I 2007 omfattet oppgavene blant annet:

- Tilrettelegging av ytterligere informasjon og veiledningsdokumenter om regelverket. Oppslagsverket «Ordsøk» på SSØs nettsider hadde om lag 9 800 besøk i 2007.
- Gjennomføring av flere utviklingsaktiviteter i form av utredninger og spørreundersøkelser.
- Behandling av 15 søknader om unntak fra regelverket, de aller fleste for valutakonto utenfor statens konsernkontosystem. Alle søknader med unntak av én ble innvilget. Ved utgangen av 2007 var i alt 57 innvilgede unntak fortsatt gyldige, hvorav 34 gjaldt valutakonto.
- Henvendelser om forståelse og fortolkning av regelverket. Disse dekker de fleste delene av regelverket, med bokføring, dokumentasjon og oppbevaring som de største enkelttemaer.

Statsregnskapet

Vi har ansvaret for forvaltning og drift av statsregnskapet. Statlige virksomheter har plikt til å sende regnskapsrapporter til statsregnskapet etter bestemmelser og standarder for budsjettering og regnskapsføring i staten. Ansvarer omfatter blant annet mottak, behandling og kontroll av regnskapsrapportene som sendes fra virksomhetene hver måned. I 2007 var det 276 virksomheter som avleverte regnskapsrapporter til statsregnskapet.

Det er i 2007 gjennomført en oppgradering av databaseplattformen for å forbedre statsregnskapet. Dette har resultert i økt kvalitet og effektivitet i arbeidsprosessene.

Statlig betalingsformidling

SSØ ivaretar ansvaret for rammeavtaler med private banker som sikrer statlige virksomheter god tilgang til betalingstjenester, og operative funksjoner innen statlig betalingsformidling. Betalingsformidling gjennom statens konsernkontoordning gjelder for departementene og underliggende virksomheter, og sikrer

at alle statlige midler daglig samles i Norges Bank. Antall statlige transaksjoner innenfor konsernkontoordningen endte på om lag 54,4 millioner i 2007. Dette er en økning på 6,5 millioner sammenlignet med volumet for 2006. Det er fremdeles en vridning i de statlige utbetalingene, bort fra manuelle og blankettbaserte tjenester og over til elektroniske løsninger. Manuelle og blankettbaserte inn- og utbetalinger som andel av det totale transaksjonsvolumet er redusert med seks prosent.

Prosjekt virksomhetsstyring med periodisert regnskap

Siden 2004 har ti pilotvirksomheter i statsforvaltningen prøvd ut nye regnskapsprinsipper etter mønster fra privat sektor, men tilpasset statlige behov. Informasjon om kostnader er viktig for å kunne vurdere ressursbruk i forhold til aktiviteter, tjenester og mål. Erfaringer underveis har vist tilfredsstillende resultater.

I 2007 er det lagt større vekt på å prøve ut og vurdere hvordan periodisert regnskapsinformasjon kan brukes til å forbedre styringen, både i virksomhetene og i departementenes styring av etatene. I løpet av året er det også arbeidet videre med å prøve ut og oppdatere de foreløpige statlige regnskapsstandardene (SRS).

Andre utviklingstiltak

Vi har gjennom året gjennomført utviklingstiltak innenfor en rekke områder. Disse er knyttet til mål- og resultatstyring, evalueringer i statlige virksomheter, regelverksfortolkninger og e-handel samt kartlegging av kontoplan og føringsprinsipper på økonomiområdet i statlige virksomheter.

SSØ-dagen og SSØ-prisen

Hvert år arrangerer vi SSØ-dagen der nærmere 500 personer deltar. Denne konferansen er blitt en viktig arena der beslutningstakere og fagpersoner i departementer og statlige virksomheter får inspirasjon og motivasjon til å se nye muligheter i styringen av offentlig sektor.

Vår visjon er «Effektiv ressursbruk i staten». For å bidra til å realisere denne visjonen, har vi opprettet

SSØ-prisen for å rette oppmerksomheten mot vellykkede aktiviteter og tiltak for å oppnå bedre ressursutnyttelse i statlige virksomheter. Vår andre SSØ-pris ble delt ut på SSØ-dagen 24. januar 2008, og gikk til Statens lånekasse for utdanning. Prisen fikk de for sitt tiltak «Forbedret mål- og resultatstyring av løpende drift og fornyelse».

På standene får deltakerne informasjon om SSØs tjenestetilbud.

Konferansen gir deltakerne god anledning til å knytte kontakter med hverandre.

Statsminister Jens Stoltenberg (t.h.) overrakte årets SSØ-pris for beste virksomhetstiltak til Lånekassens direktør, Bertil Tiusanen. Kunstverket er laget av Per Fronth.

Organisatoriske forhold

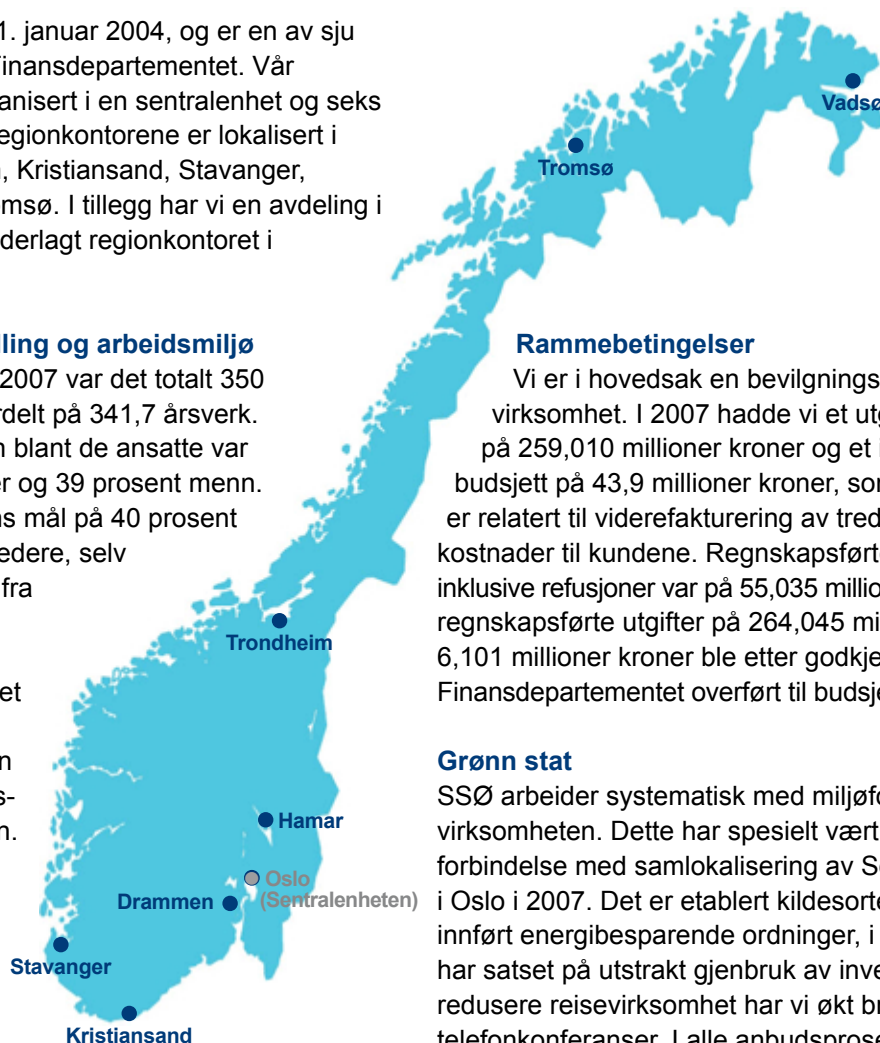
SSØ ble etablert 1. januar 2004, og er en av sju etater underlagt Finansdepartementet. Vår virksomhet er organisert i en sentralenhet og seks regionkontorer. Regionkontorene er lokalisert i Hamar, Drammen, Kristiansand, Stavanger, Trondheim og Tromsø. I tillegg har vi en avdeling i Vadsø, som er underlagt regionkontoret i Tromsø.

Personal, likestilling og arbeidsmiljø

Ved utgangen av 2007 var det totalt 350 ansatte i SSØ, fordelt på 341,7 årsverk. Kjønnsfordelingen blant de ansatte var 61 prosent kvinner og 39 prosent menn. Vi oppfyller statens mål på 40 prosent andel kvinnelige ledere, selv om andelen sank fra 42,1 prosent til 41 prosent i fjor. Likestillingsutvalget har i 2007 rettet oppmerksomheten spesielt mot lønns-spørsmål og kjønn.

SSØ har innarbeidet målformuleringer for alle målene i IA-avtalen (avtale om inkluderende arbeidsliv).

Størst oppmerksomhet har vært rettet mot sykefraværet, som gradvis er redusert gjennom de siste tre årene, fra 6,1 til 5,2 prosent i årsgjennomsnitt. Dette er godt under IA-avtalens mål om maksimum 6 prosent årlig sykefravær.

Rammebetingelser

Vi er i hovedsak en bevilgningsfinansiert virksomhet. I 2007 hadde vi et utgiftsbudsjett på 259,010 millioner kroner og et inntektsbudsjett på 43,9 millioner kroner, som i hovedsak er relatert til viderefakturering av tredjeparts-kostnader til kundene. Regnskapsførte inntekter inklusive refusjoner var på 55,035 millioner kroner, og regnskapsførte utgifter på 264,045 millioner kroner. 6,101 millioner kroner ble etter godkjenning fra Finansdepartementet overført til budsjettet for 2008.

Grønn stat

SSØ arbeider systematisk med miljøforbedringer i virksomheten. Dette har spesielt vært viktig i forbindelse med samlokalisering av Sentralenheten i Oslo i 2007. Det er etablert kildesortering og innført energibesparende ordninger, i tillegg til at vi har satset på utstrakt gjenbruk av inventar. For å redusere reisevirksomhet har vi økt bruken av telefonkonferanser. I alle anbudprosesser stiller vi også miljøkrav til produkter og tjenester.

